

ПОЛОЖЕННЯ про Малу Академію наук України

I. Загальні положення

Мала Академія наук України (далі Мала академія) – Всеукраїнське творче об'єднання учнів навчальних закладів та інших складових структури позашкільної освіти, яке сприяє виявленню здібностей, обдарувань, самовизначенню та самореалізації особистості засобами залучення до пошукової, експериментальної, дослідницької роботи в різних галузях науки і техніки, забезпечує її творчий, інтелектуальний, духовний розвиток. Підготовку до майбутньої професійної та громадської діяльності.

Мала Академія здійснює свою освітню діяльність в позаурочний та позашкільний час і об'єднує на принципах добровільності та доступності учнів загальноосвітніх навчальних закладів II-го та III-го ступенів, ліцеїв, гімназій та інших типів вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації віком до 18 років.

Це положення визначає основні завдання, організаційні, освітні та виховні питання діяльності Малої Академії.

Мала академія наук у своїй діяльності керується Конституцією України, законом України “Про освіту”, законом України “Про загальну середню освіту”, законом України “Про позашкільну освіту”, Положенням про позашкільний навчальний заклад, Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, іншими нормативно-правовими актами.

Мова (мови) навчання і виховання в Малій Академії Законом України “Про мови в Українській РСР”.

Мала Академія наук функціонує на базі позашкільних навчальних закладів, загальноосвітніх навчальних закладів, ліцеїв, гімназій та вищих навчальних закладів (I-IV рівнів акредитації), інших навчальних закладів за умов наявності кадрів та матеріально-технічної бази.

II. Основні завдання Малої Академії

Завданнями Малої академії є:

- виховання свідомого громадянина України;
- вільний розвиток особистості;
- пошук, розвиток та підтримка здібних, обдарованих, талановитих учнів;
- створення умов для творчого, інтелектуального, духовного удосконалення учнів та його стимулювання;
- формування у учнів вмінь та навиків культури наукового дослідження;
- формування соціально-адаптованої особистості, її громадського досвіду;
- пропаганда наукових досліджень учнів та захист їх авторських прав і інтересів;
- задоволення потреб учнів у професійному самовизначенні та творчій самореалізації.

III. Структура Малої академії.

Мала Академія формується за територіальним принципом. Організаційну структуру Малої Академії становлять Кримська республіканська, обласні, Севастопольське і Київське територіальні відділення, до складу яких входять районні, міські наукові товариства учнів.

Районні, міські наукові товариства учнів створюються з наукових товариств учнів загальноосвітніх навчальних закладів II та III ступенів, ліцеїв, гімназій та інших типів, вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації.

Відповідно до змісту діяльності Мала Академія, її територіальні відділення та наукові товариства учнів можуть розвивати мережу наукових секцій зазначених відділень:

- **хіміко-біологічного** (секції біології, психології, хімії, сільського господарства, лісового господарства, медицини, екології);
- **мистецтвознавства та філології** (секції української літератури, зарубіжної літератури, фольклористики, літературної творчості, української мови, мистецтвознавства, англійської мови);
- **фізико-математичного** (секції математики, економіки, астрономії, фізики).

- **техніко-технологічне** (секції цільових розробок за замовленням наукових установ та промислових підприємств, електроніки та приладобудування, промислового технологічного обладнання та технології, транспорту);
- **обчислювальної техніки та програмування** (секції комп'ютерних навчальних програм, комп'ютерних мереж, бази та банків даних, системного програмування та заходів інформаційної безпеки, комп'ютерних програм для автоматизації наукових досліджень та розрахунків, мультимедійних систем комп'ютерної графіки, ігрових програм);
- **історико-географічного** (секції історії України, археології, історичного краєзнавства, етнографії, географічного краєзнавства, геології, права).

Напрями секційної роботи та кількість секцій можуть змінюватися рішенням засновників.

IV. Організаційні засади діяльності Малої Академії.

Мала Академія створюється і працює за ініціативою і під керівництвом Міністерства освіти і науки України, яке делегує частину своїх повноважень сфері організаційного, кадрового, наукового, науково-методичного забезпечення діяльності цього об'єднання Національній Академії наук України, Академії педагогічних наук України та їх установ в різних регіонах України, а також Українському державному центру науково-технічної творчості, національному еколого-натуралістичному центру, Національному центру естетичного виховання, Українському державному центру туризму і краєзнавства.

Ініціаторами й організаторами територіальних відділень Малої Академії мають бути Міністерство освіти і науки Автономної республіки Крим, управління освіти і науки обласних, Київської, Севастопольської міської держадміністрації, які можуть делегувати частину своїх повноважень інститутам психологічної педагогічної освіти, позашкільним навчальним закладам обласного (міського) підпорядкування, академічним, науково-дослідницьким установам, вищим навчальним закладам.

Територіальне відділення набуває свого статусу за умов розвитку в області районних (міських) наукових товариств, їх філій з різних напрямків творчої діяльності: гуманітарного, природничого, фізико-технічного та інших.

Територіальне відділення працює за статутом, який реєструється засновником, і має об'єднувати своєю діяльністю понад 500 учнів середніх загальноосвітніх навчальних закладів, ліцеїв, гімназій, інших типів, вищих навчальних закладів I і II рівнів акредитації віком до 18 років.

Територіальне відділення підлягає реєстрації в Президії Малої Академії, Міністерстві освіти і науки України, Міністерстві освіти і науки Автономної республіки Крим, управліннях освіти обласних Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, після чого отримує відповідне посвідчення. З моменту реєстрації (в залежності від території) відділення носить відповідну назву (Одеське, Львівське та інші).

Районне (міське) наукове товариство учнів створюється за ініціативою відповідного органу управління освіти, який делегує частину своїх повноважень позашкільним навчальним закладам районного (міського) підпорядкування та рай-, міськ-, методкабінетам.

Районне (міське) наукове товариство учнів складається з наукових товариств учнів навчальних закладів певного району або самостійних філій і має об'єднувати не менш 200 учнів навчальних закладів різних типів віком до 18 років.

Наукове товариство учнів навчального закладу створюється за ініціативою педагогічного та учнівського колективів і має об'єднувати від 10 до 150 і більше учнів віком до 18 років.

Філія районного (міського) наукового товариства учнів створюється як самостійна структурна одиниця і має налічувати не менш 15 учнів віком до 18 років.

Засновниками наукових товариств учнів можуть виступати також академічні, науково-дослідницькі установи, вищі навчальні заклади, творчі спілки та громадські організації, які мають досвід роботи з учнями, відповідну матеріальну базу та кадри.

Відповідно до номенклатури позашкільних навчальних закладів та за рішенням певного органу управління освіти, територіальне відділення, районне (міське) наукове товариство учнів можуть створюватися на базі самостійного позашкільного навчального закладу, обласного, районного, міського підпорядкування – Малої Академії наук, який працює за вимогами Положення про позашкільний навчальний заклад і цього Положення.

V. Управління Малою Академією

Управління діяльністю Малої Академії здійснюють Міністерство освіти і науки України, Національна Академія наук України, Академія педагогічних наук України та Міністерство освіти і науки Автономної республіки Крим, управління освіти обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій.

Міністерство освіти і науки України та його органи на місцях відповідає за нормативно-правове та фінансове забезпечення діяльності Малої Академії, створення умов для організації навчально-виховного процесу, добір педагогічних кадрів-організаторів роботи наукових секцій, розробляє комплексні та цільові програми з пошуку, розвитку та підтримки обдарованих дітей та талановитої молоді.

Національна Академія наук України відповідає за розробку стратегічних напрямів розвитку Малої Академії наук, забезпечує розробку та сприяє реалізації найсучасніших, перспективних напрямів наукових досліджень, експериментальної, пошукової роботи учнів в різних галузях народного господарства, культури та мистецтва, вирішує питання забезпечення науковими кадрами роботи з обдарованими дітьми та учнівською молоддю, надає можливість учням Малої Академії користуватися спеціалізованими бібліотеками, фондами, архівами, лабораторіями, кафедрами.

Академія педагогічних наук – відповідає за науково-методичне забезпечення діяльності Малої академії наук в цілому, наукових товариств учнів та наукових секцій зокрема. Розробляє концепції діяльності цього творчого об'єднання, програми творчого зростання юних науковців, науково-методичні посібники та науково-методичні рекомендації індивідуальної роботи з формування творчої особистості, шляхи її самореалізації.

Міністерство освіти і науки за погодженням з Національною Академією наук України, Академією педагогічних наук України створюють і затверджують терміном на 5 років керівний орган – Президію Малої Академії наук України, до складу якої входять президент, радник президента, віцепрезидент, вчений секретар, керівники відділень, члени президії – відповідальні за науково-методичну, координаційно-аналітичну, організаційно-масову роботу, встановлення міжнародних зв'язків, матеріально-технічне забезпечення і фінансування та інші.

Президент Малої Академії призначається Міністерством освіти і науки України за погодженням з Президією Національної Академії наук України та Президією Академії педагогічних наук України.

Президенти територіальних відділень Малої Академії наук за пропозицією Міністерства освіти і науки Автономної Республіки Крим, управлінь освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій призначаються Міністерством освіти і науки України за погодженням з президією Національної академії наук України та Президією Академії педагогічних наук України.

Президія Малої Академії:

- здійснює організаційне керівництво Президіями територіальних відділень, проводить їх паспортизацію;
- здійснює загальне керівництво, визначає стратегічні напрями розвитку науково-пошукової, дослідницької, експериментальної роботи, затверджує перспективні плани роботи тощо;
- проводить ресстрацію та один раз у 5 років перереєстрацію територіальних відділень;
- об'єднує і координує діяльність академічних установ, вищих навчальних закладів, інших зацікавлених організацій і установ;
- виходить з пропозиціями до організацій засновників щодо розробки та прийняття нормативних актів з діяльності Малої Академії, спрямованих на державне піклування, захист і підтримку обдарованих учнів;
- розробляє систему заходів з питань пошуку, розвитку, підтримки обдарованої особистості, залучення її до творчої праці;
- відповідає за координаційно-аналітичну роботу, науково-методичне забезпечення діяльності територіальних відділень та їх наукових товариств учнів;

- затверджує та подає на розгляд Міністерства освіти і науки України проект Умов проведення щорічного Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої Академії;
- сприяє публікації творчих та наукових робіт учнів, пропаганді та впровадженню наукових доробок учнів в життя;
- забезпечує державний захист наукових робіт учнів;
- звітується на Всеукраїнських педагогічних і учнівських конференціях Малої Академії про наслідки своєї роботи.

Міністерство освіти і науки Автономної Республіки Крим, управління освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій разом з вищими навчальними закладами, створюють і затверджують терміном на 5 років керівний орган – Президію територіального відділення, до складу якого входять: президент, радник президента, віцепрезидент, вчений секретар, керівники відділень та інші члени.

Президія територіального відділення Малої Академії:

- здійснює загальне керівництво районними, міськими науковими товариствами учнів;
- розробляє основні напрямки розвитку науково-пошукової, дослідницької, експериментальної роботи з учнями відповідно до регіональних особливостей і потреб;
- координує спільну діяльність вищих навчальних закладів I – IV ступенів акредитації з базовими позашкільними та середніми загальноосвітніми навчальними закладами у регіоні;
- здійснює організаційне керівництво Президіями районних, міських наукових товариств учнів, проводить їх реєстрацію та один раз у три роки перереєстрацію;
- затверджує перспективні та календарні плани роботи територіальних відділень;
- відповідає за координаційно-аналітичну роботу, науково-методичне забезпечення діяльності наукових товариств учнів, наукових гуртків та секцій;
- розробляє та затверджує комплексні регіональні програми з пошуку, розвитку та підтримки обдарованої особистості;
- організує роботу з пропаганди та популяризації творчих та наукових робіт учнів;
- затверджує та подає на розгляд органів управління освіти програми проведення I та II етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів;
- звітується на Всеукраїнських і обласних педагогічних та учнівських конференціях про проблеми та наслідки своєї роботи.

Виконавчим органом Малої Академії є Всеукраїнська координаційна рада, яка затверджується Міністерством освіти і науки терміном на 3 роки. До складу Всеукраїнської ради входить: голова ради та співголова з представників Міністерства освіти і науки України, а також заступники голови з питань нормативного забезпечення, організації навчально-виховної роботи з учнями, науково-методичного забезпечення, організаційно-масової роботи, відповідального секретаря та членів ради з представників Національної Академії наук України, Академії педагогічних наук України, Науково-методичного центру загальної середньої освіти Міністерства освіти і науки України, Міністерстві освіти і науки АРК, ряду управлінь освіти і науки облдержадміністрацій, Українського державного центру науково-технічної творчості, Національного еколого-натуралістичного центру, Українського державного центру туризму і краєзнавства, Національного центру естетичного виховання учнівської молоді.

Всеукраїнська координаційна рада:

- реалізує систему стратегічних напрямків розвитку Малої академії;
- здійснює загальне керівництво відповідними координаційними радами територіальних відділень Малої Академії наук України;
- відповідає за планування науково-методичної, координаційно-аналітичної, організаційно-масової роботи;
- проводить Всеукраїнські конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, турнірів, зльотів, конференцій, конгресів з учнями;
- організовує роботу очно-заочних шкіл та інших форм навчання і виховання обдарованих учнів-призерів II та I етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт;

- організовує табірні зміни для обдарованих учнів;
- розробляє проекти нормативних актів з основних проблем діяльності Малої Академії;
- відповідає за роботу навчальних програм для наукових секцій, методичних посібників для педагогічних працівників з організації навчально-виховного процесу в Малій Академії, методичні рекомендації з різних проблем наукової, дослідницької, експериментальної роботи учнів;
- вивчає, узагальнює і поширює кращий досвід роботи територіальних відділень;
- пропагує діяльність Малої Академії у засобах масової інформації, створює видавничий орган;
- здійснює контроль за діяльністю територіальних відділень;
- готує аналітичні матеріали на адреси засновників;
- готує пропозиції щодо впровадження різних форм стимулювання роботи творчих учнівських колективів педагогічних працівників різних категорій;
- створює Всеукраїнський банк даних обдарованих учнів;
- виходить з пропозиціями до Президії про створення благодійних фондів, інших форм підтримки та соціального захисту обдарованих учнів з незабезпечених, неповних сімей;
- встановлює та забезпечує міжнародні зв'язки і співробітництво.

Виконавчим органом територіального відділення Малої Академії є координаційна рада, яка призначається органом управління освітою терміном на 3 роки і до складу якої входять: голова ради та співголова представників органів управління освіти і науки облдержадміністрацій, заступники голови з питань організації навчально-виховної роботи, науково-методичного забезпечення, організаційно-масової роботи, відповідальний секретар та члени ради з представників обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти, шкільних навчальних закладів обласного підпорядкування, вищих навчальних закладів та інших.

Координаційна рада територіального відділення:

- здійснює загальне керівництво радами наукових товариств учнів та їх філіями;
- укладає угоди про спільну роботу з вищими навчальними закладами, різними організаціями та установами на місцях;
- визначає стратегічні напрями розвитку територіального відділення;
- відповідає за реалізацію планів науково-методичного забезпечення наукових товариств учнів, організаційно-масову роботу з учнями;
- організує роботу очно-заочних шкіл та інших форм навчання і виховання учнів – призерів районних та обласних конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів;
- організовує табірні зміни для обдарованих учнів;
- вивчає, узагальнює і розповсюджує кращий досвід роботи наукових товариств учнів, їх філій і наукових секцій;
- пропагує діяльність територіальних відділень у засобах масової інформації, створює видавничий орган;
- здійснює контроль за діяльністю наукових товариств учнів, їх філій, наукових секцій;
- готує аналітичні матеріали та пропозиції на адресу засновників щодо впровадження різних форм заохочення педагогічних та наукових працівників, обдарованих учнів;
- створює обласний банк даних обдарованих учнів;
- виходить з пропозиціями до Президії про створення благодійних фондів та інших форм підтримки та соціального захисту обдарованих дітей.

Виконавчим органом районного (міського) наукового товариства учнів координаційна рада, яка призначається відділом або управлінням освіти рай-, міськ-, держадміністрацій і до складу якої входять : голова ради та співголова з представників управлінь відділів освіти і науки рай-, міськ-, держадміністрацій, члени ради відповідальні за організацію навчально-виховної роботи, методичне забезпечення, організаційно-масову роботу, відповідальний секретар та інші. До роботи у координаційній раді залучаються працівники рай-, міськ-, методкабінетів, позашкільних навчальних закладів, вищих навчальних закладів, інших закладів, організацій і установ, а також учні.

Координаційна рада районного (міського) наукового товариства учнів:

- проводить реєстрацію та щорічну перереєстрацію наукових товариств учнів навчальних закладів різних типів та їх філій;
- здійснює загальне керівництво та контроль за діяльністю наукових товариств учнів навчальних закладів різного типу та їх філій;
- забезпечує умови для роботи наукових секцій, організацію в них навчально-виховного процесу;
- планує організаційно-масову, інструктивно-методичну роботу з педагогами та учнями;
- організовує роботу очно-заочних шкіл та інших форм навчання і виховання учнів – членів наукових секцій;
- укладає угоди про спільну роботу з вищими навчальними закладами, різними організаціями і установами;
- готує на адресу засновників аналітичні матеріали та пропозиції щодо заохочення педагогів та учнів, а також соціального захисту обдарованих учнів – членів наукових секцій;
- проводить ***** етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів.

У науковому товаристві учнів навчального закладу, в якому налічується понад 50 учнів, створюється рада. До її складу входять представники адміністрації навчального закладу, педагоги, вчені, залучені спеціалісти різних організацій і установ, учні та інші. Рада вирішує питання забезпечення умов роботи наукових секцій їх філій, затверджує плани роботи наукових секцій та тематику науково-дослідницьких робіт учнів; розробляє плани пошукової, експериментальної роботи учнів; залучає до роботи з учнями кваліфікованих спеціалістів-працівників різних організацій і установ; проводить заходи з учнями; передбачає форми стимулювання творчого зростання учнів, пропагує кращий досвід роботи серед вчителів, батьків, громадськості.

Міністерство освіти і науки України визначає і затверджує перелік навчальних закладів різних типів, академічних установ, вищих навчальних закладів, яким надається статус Всеукраїнських базових закладів Малої академії наук України.

Міністерство освіти Автономної республіки Крим, управління освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій визначають і затверджують перелік навчальних закладів різних типів, яким надається статус обласних (регіональних) базових закладів територіальних відділень Малої академії наук.

До базових навчальних закладів можуть відноситись державні позашкільні навчальні заклади, обласні, міські, та районні позашкільні навчальні заклади комунальної форми власності, інститути післядипломної педагогічної освіти, вищі навчальні заклади та інші. Основними завданнями базових навчальних закладів є створення умов для роботи координаційних рад, наукових товариств та наукових секцій учнів, сприяння розвитку їх мережі, оптимізація навчального процесу в них, проведення конференцій, зборів, конкурсів, організація видавничої діяльності, практична реалізація стратегічних планів здійснення навчально-виховної, організаційно-масової, інформаційно-методичної роботи з учнями відповідно до їх інтересів та запитів батьків або осіб, які їх замінюють.

Організаційне методичне керівництво відділеннями Малої Академії, територіальних відділень та районних наукових товариств учнів і філій різного підпорядкування відповідно до рішень органів управління освіти місцевих органів виконавчої влади можуть здійснювати комплексні та профільні позашкільні навчальні заклади різного підпорядкування.

Відповідно до рішення Міністерства освіти і науки України загальне організаційно-методичне керівництво діяльністю відділень Малої Академії наук України здійснюють Український державний центр науково-технічної творчості, Національний центр еколого-натуралістичної роботи, Український державний центр туризму і краєзнавства, Національний центр естетичного виховання.

VI. Організація реєстрації структурних складових Малої Академії наук

Для реєстрації територіальних відділень, районних (міських) наукових товариств учнів, наукових товариств учнів навчальних закладів необхідно подати до відповідних президій документи: заяву, статут, концепцію або програму діяльності, паспорт (зразок додається), наказ

засновника про створення цих творчих об'єднань та затвердження обсягів фінансування на здійснення їх діяльності. Президія Малої Академії, Президії територіальних відділень, районних (міських) наукових товариств учнів подають Центральному та місцевим органам виконавчої влади, у сфері яких перебувають зазначені творчі об'єднання, клопотання про їх реєстрацію та надання статусу територіального відділення, районного (міського) наукового товариства учнів з видачею їм посвідчення.

Реєстрація наукових товариств учнів навчальних закладів різних типів, самостійних наукових секцій та гуртків, які залучаються до пошукової, експериментальної та дослідницької роботи, проводиться Президіями районних (міських) наукових товариств учнів та затверджується відповідними органами виконавчої влади, в сфері яких вони перебувають.

VII. Організація навчально-виховного процесу в Малій Академії.

Територіальні відділення, районні (міські) наукові товариства учнів, наукові товариства навчальних закладів різних типів працюють за планами роботи, розробленими координаційними радами, погодженими з органами управління освіти та затвердженими їх Президіями.

Навчально-виховний процес в наукових секціях здійснюється за навчальними планами і програмами затвердженими адміністраціями відповідних базових навчальних закладів та погодженими з органами управління освітою і наукою.

Запровадження експериментальних програм проводиться відповідно нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України.

Навчальними програмами і планами має передбачатись:

- проведення систематичних занять гуртків, наукових секцій;
- організація індивідуальної роботи з учнями під керівництвом керівників гуртків, інших творчих об'єднань, педагогів з наукової роботи, вчених, спеціалістів різних галузей науково-дослідницьких установ, підприємств, дослідних станцій, інших;
- організація колективних форм роботи (експедицій, пошукових операцій очно-заочних шкіл, профільних та оздоровчих таборів);
- проведення масових заходів конкурсів, змагань, олімпіад, турнірів, інші).

Навчання і виховання учнів гуртках і наукових секціях здійснюють диференційовано відповідно до індивідуальних можливостей, інтересів, нахилу, здібностей учнів з урахуванням їх віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я у різноманітних організаційних формах заняття: лекція, індивідуальні заняття, конференція, семінар, читання, вікторина, конкурс, екскурсія, експедиція, дослідна робота в лабораторіях, майстернях, теплицях, архівах на науково-дослідницьких земельних ділянках, сільськогосподарських та промислових підприємствах, на природі та в інших формах.

Під час осінніх, зимових, весняних та літніх канікул територіальні відділення, наукові товариства учнів можуть проводити навчальні збори, сесії, для участі в яких залучаються провідні вчені, педагоги, творчі працівники.

Для найбільш обдарованих учнів можуть організуватись профільні заочні школи, які створюються базовими державними позашкільними навчальними закладами, позашкільними навчальними закладами обласного підпорядкування, академічними установами, вищими навчальними закладами за їх згодою. У програмах їх роботи мають бути лекції, лабораторні, практичні, семінарські заняття по секціях, науково-практичні конференції, захисти творчих робіт, конкурси, олімпіади та інші.

Базовий навчальний заклад забезпечує безпечні умови навчання і виховання та праці учнів.

Тривалість занять у наукових секціях визначається навчальними програмами і становить для учнів Малої Академії – 45 хвилин.

Тривалість навчального року для учнів гуртків, наукових секцій встановлюється Центральним або місцевими органами виконавчої влади в сфері освіти, у сфері управління яких перебуває даний структурний підрозділ Малої Академії.

Середня наповнюваність груп учнів, які є слухачами Малої Академії, становить 10 – 15 осіб.

Наповнюваність груп встановлюється директором базового навчального закладу залежно від профілю та можливостей організації навчально-виховного процесу.

Чисельний склад груп, у яких передбачається індивідуальне навчання з кандидатами та дійсними членами Малої академії, становить не більше 5 учнів.

При організації індивідуальної та групової роботи в наукових секціях необхідно користуватися відповідним Положенням, затвердженим Центральним органом виконавчої влади в галузі освіти.

Базові навчальні заклади видають випускникам гуртків, наукових секцій посвідчення про опанування навчальної програми (зразок посвідчення додається).

Мала Академія має право укладати угоди про спільну роботу з науково-дослідницькими установами, вищими навчальними закладами, підприємствами.

VIII. Учасники навчально-виховного процесу в Малій Академії.

Учасниками навчально-виховного процесу в Малій Академії є:

- учні, які відповідно до специфіки діяльності цього творчого об'єднання можуть бути: слухачами, кандидатами у члени Малої Академії, дійсними членами Малої Академії;
- директори, заступники директорів, педагогічні працівники позашкільних навчальних закладів різних типів;
- директори, заступники директорів, педагогічні працівники загальноосвітніх навчальних закладів;
- директори, заступники директорів, педагогічні працівники інститутів післядипломної педагогічної освіти;
- ректори, проректори, викладачі вищих навчальних закладів;
- директори, заступники директорів, наукові працівники академічних установ;
- інші педагогічні працівники, психологи, соціальні педагоги, бібліотекарі, спеціалісти, які залучені до навчально-виховного процесу;
- наукові працівники, завідувачі лабораторіями, кабінетами, бібліотеками, архівами, які залучені до навчально-виховного процесу;
- батьки або особи, які їх замінюють;
- представники підприємств, установ, організацій, які беруть участь у здійсненні навчально-виховного процесу.

Слухачами Малої Академії можуть бути учні II та III ступенів загальноосвітніх навчальних закладів I-II рівнів акредитації, які виявляють інтерес до науки та техніки.

В гуртках, наукових секціях початкового рівня навчання вони отримують загальні знання з основ наук, набувають навички з пошукової, дослідницької, експериментальної роботи, беруть участь у написанні творчих рефератів, визначають тему своєї наступної пошукової, експериментально-дослідницької роботи.

Кандидатами у члени Малої Академії можуть стати слухачі-учні гуртків, наукових секцій основного рівня навчання. В цих об'єднаннях вони отримують знання, практичні уміння і навички для самостійного оволодіння науково-технічними знаннями позашкільною програмою, розвивають їх інтереси та нахил до наукових досліджень, творчої роботи за певною тематикою, поглиблюють знання з базових дисциплін, задовольняють потреби у професійній орієнтації. На цьому етапі учні мають брати активну участь у практичних, наукових експедиціях, олімпіадах, виставках, конкурсах, зустрічатися з науковими працівниками, винахідниками, діячами літератури та мистецтва, прослухати певний цикл лекцій. Завершенням їх навчання повинна стати здача заліків за обраною темою дослідження, написання рефератів, захист творчих наукових робіт.

Дійсними членами Малої Академії можуть стати кандидати у члени Малої Академії – учні гуртків, наукових секцій вищого рівня навчання, які не менше 2 років опановують програми позашкільної освіти, беруть участь у наукових експедиціях, Всеукраїнських та міжнародних наукових програмах та проектах, масових наукових заходах (конкурсах, турнірах, конференціях), опубліковують свої роботи у різних друкованих органах, є призерами районних, міських, обласних конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів.

Зарахування учнів до Малої Академії здійснюється на основі письма-заяви.

Дійсні члени, кандидати у члени Малої Академії мають право брати участь у II-III етапі Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів, призери якого користуються пільгами при вступі до вищих навчальних закладів у порядку визначеному Міністерством освіти і науки України.

Дійсні члени, кандидати у члени Малої Академії за клопотанням Президії територіальних відділень можуть звільнитися місцевими органами виконавчої влади в галузі освіти від занять у навчально-виховних комбінатах, також від шкільної виробничої практики, замінюючи її на роботу в лабораторіях та участю в наукових експедиціях і інших формах навчально-виховної роботи.

Мала Академія відповідно до чинного законодавства здійснює захист інтелектуальної власності учнів науково-дослідницьких робіт, публікує, оприлюднює тільки за згодою авторів, забезпечує до внесення до банку даних прізвищ та короткий зміст наукових робіт призерів Всеукраїнського конкурсу-захисту.

Мала Академія забезпечує першочергову підтримку учнів з малозабезпечених та багатодітних сімей, дітей-інвалідів, дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування за умов їх активної участі у пошуково-дослідницькій, експериментальній роботі.

Мала Академія разом з організаціями засновниками, іншими організаціями, установами запроваджує різні види стимулювання та матеріального заохочення підлітків усіх етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт, інших конкурсів, турнірів.

Організації засновники відповідають за добір і роботу з педагогічними і науковими кадрами, керуючись у цій роботі Законом України "Про освіту", Законом України "Про позашкільну освіту", іншими нормативно-правовими актами.

Педагогічне навантаження керівників гуртків, наукових секцій базового позашкільного навчального закладу незалежно від підпорядкування, типу і форми власності включає 18 навчальних годин протягом навчального тижня, що становить тарифну ставку, а також, інші види педагогічної діяльності в такому співвідношенні до тарифної ставки:

- завідування навчальними кабінетами та лабораторіями, дендропарками – 10-15%;
- завідування навчально-дослідними ділянками – 10 – 15 %.

Здійснення навчально-виховного процесу у наукових товариствах, гуртках та наукових секціях учнів відбувається відповідно до наказу управління (відділу) освіти місцевого органу виконавчої влади. Цим документом регулюється відділення тарифних ставок для педагогічних та наукових працівників безпосередньо базового навчального закладу, інших навчальних закладів різних типів даного регіону.

ІХ. Науково-методичне забезпечення діяльності Малої Академії.

За науково-методичне забезпечення стратегічних напрямків розвитку Малої Академії в цілому відповідають Президи Національної Академії наук та Академії педнаук України. Разом з Президією Малої Академії вони здійснюють:

- координацію діяльності академічних інститутів, вищих навчальних закладів, їх закріплення за головними відділеннями та секціями Малої Академії;
- розробку і видання навчальних програм для 6 відділень та 34 секцій Малої Академії, методичних посібників до них;
- розробку методик вивчення ефективності та наслідків навчально-виховної роботи в наукових товариствах учнів;
- вивчення стану співпраці відділень наукових товариств учнів, наукових секцій з вищими навчальними закладами всіх рівнів акредитації;
- розробку програм підготовки перепідготовки, підвищення кваліфікації педагогічних працівників, наукових керівників, які будуть працювати або працюють в Малій Академії;
- висвітлення в засобах масової інформації досягнень вітчизняної науки з проблем діяльності Малої Академії.

За науково-методичне забезпечення діяльності територіальних відділень, районних (міських) наукових товариств учнів, наукових товариств учнів навчальних закладів відповідають Кримський республіканський, обласні, Київський та севастопольський міські інститути

післядипломної педагогічної освіти, районні (міські) методичні кабінети, вищі навчальні заклади, філії академічних інститутів.

За інформаційно-методичну роботу з організації навчально-виховного процесу в Малій Академії відповідають базові позашкільні навчальні заклади обласного, міського, районного підпорядкування.

Х. Фінансово-господарська діяльність Малої Академії.

Фінансово-господарська діяльність Малої Академії здійснюється відповідно до Законів України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про позашкільну освіту”, “Про місцеве самоврядування”, “Положення про позашкільні навчальні заклади” та інших нормативно-правових актів в межах асигнувань на освіту та здійснення навчально-виховного процесу базових державних та комунальних позашкільних навчальних закладах, середніх загальноосвітніх навчальних закладах різних типів, а також за рахунок додаткових джерел фінансування, незаборонених законодавством України.

Додатковими джерелами фінансування можуть бути:

- кошти, одержані за навчання додаткових освітніх послуг;
- гуманітарна допомога;
- надходження від підприємств, юридичних та фізичних осіб;
- дотації з місцевого бюджету.

Для здійснення навчально-виховної роботи в користування Малій Академії базовими навчальними закладами надаються приміщення та майно.

ХІ. Просвітницько-масова робота.

Просвітницько-масова робота Малої Академії наук України сприяє реалізації завдань навчання і виховання, розвитку, саморозвитку учнів та стимулювання інтелектуального і творчого самовдосконалення, а також пропаганді діяльності наукових товариств учнів.

Просвітницько-масова робота проводиться відповідно до затверджених календарних планів роботи секцій, наукових товариств учнів, територіальних відділень Малої Академії наук України за рахунок державних коштів, коштів за рахунок додаткових джерел фінансування.

Головними формами просвітницько-масової роботи Малої Академії наук України є: конкурси науково-дослідницьких робіт, наукових рефератів, творчих робіт, винаходів, а також конференції, круглі столи, диспути, дискусії, аукціони, творчі читання, свята, збори, зльоти.

Головним масовим заходом є Відкритий Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робіт учнів, який має 3 етапи (районний (міський), обласний, Всеукраїнський).

Головними вимогами до організації проведення заходів є:

- пошук, розвиток та підтримка юних талантів;
- зосередження уваги на особистості юного науковця;
- пропагування позитивних наслідків діяльності Малої Академії наук України;
- підведення підсумків певного етапу роботи.

Статус Всеукраїнського заходу з різних питань діяльності Малої Академії наук України надається відповідно до рішення Міністерства освіти і науки України.

ХІІ. Міжнародне співробітництво.

Органи управління освітою, установи і навчальні заклади, які є базовими в організації діяльності Малої Академії наук України мають право у встановленому законодавством порядку укладати угоди про співробітництво, встановлювати прямі зв'язки з органами управління освітою та навчальними закладами зарубіжних країн, міжнародними організаціями, фондами, які є засновниками руху юних науковців.